

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja

Druk nr 2756
Warszawa, 3 listopada 2022 r.

Panie i Panowie Posłowie
na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

Uprzejmie przekazuję wniesiony, na podstawie art. 118 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 2 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli, a także na podstawie art. 32 ust. 1 regulaminu Sejmu, **obywatelski projekt ustawy**

- o zmianie ustawy – Kodeks karny.

Projekt ustawy został wniesiony zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 2, art. 9 ust. 2 oraz art. 10 ust. 2 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli.

Do reprezentowania Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej – na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli – został wskazany Pan Mateusz Wagemann, a jako osoba uprawniona do jego zastępstwa w pracach nad projektem ustawy wskazany został Pan Marcin Warchoń.

MARSZAŁEK SEJMU

(-) Elżbieta Witek

U S T A W A

z dnia 2022 r.

o zmianie ustawy – Kodeks karny

Art. 1. W ustawie z dnia z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2021 r. poz. 2345 i 2447) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 27 dodaje się art. 27a w brzmieniu:

„Art. 27a. Nie popełnia przestępstwa, kto wyraża przekonanie, ocenę lub opinię, związane z wyznawaną religią głoszoną przez kościół lub inny związek wyznaniowy o uregulowanej sytuacji prawnej, jeżeli nie stanowi to czynu zabronionego przeciwko wolności sumienia i wyznania lub publicznego nawoływania do popełnienia przestępstwa lub pochwały jego popełnienia.”;

2) art. 195 i art. 196 otrzymują brzmienie:

„Art. 195 § 1. Kto przeszkadza publicznie wykonywaniu aktu religijnego kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto przeszkadza pogrzebowi, uroczystościom lub obrzędom żałobnym.

Art. 196 § 1. Kto publicznie lży lub wyszydza kościół lub inny związek wyznaniowy o uregulowanej sytuacji prawnej, jego dogmaty lub obrzędy,

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto publicznie znieważa przedmiot czci religijnej lub miejsce przeznaczone do publicznego wykonywania obrzędów religijnych.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Wstęp

Zasadniczym założeniem, które legło u podstaw prac nad niniejszym projektem była potrzeba wzmocnienia ochrony prawnokarnej przed czynami godzącymi w tak fundamentalną wartość, jaką jest wolność sumienia i religii. Państwo Polskie uznaje niezbywalną i przyrodzoną godność osoby i z niej wywodzi wolności i prawa człowieka i obywatela (art. 30 Konstytucji RP). Poszczególne gwarancje wolności sumienia i religii zostały wpisane w treść Konstytucji RP, umów międzynarodowych oraz ustaw. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia każdemu człowiekowi wolność sumienia i religii (art. 53 ust. 1), a także wolność uzewnętrzniania swojej religii (art. 53 ust. 2). Rodzice mają konstytucyjnie gwarantowane prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniem (art. 48 oraz art. 53 ust. 3 Konstytucji). Zgodnie z art. 53 ust. 5 Konstytucji, wolność uzewnętrzniania religii może być ograniczona jedynie w drodze ustawy i tylko wtedy, gdy jest to konieczne do ochrony bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego, zdrowia, moralności lub wolności i praw innych osób. Niedopuszczalne są zatem próby ograniczania albo wręcz likwidowania wolności uzewnętrzniania religii w sposób i w zakresie innym niż wprost wskazane w ustawie. .

Wolność wyznania jest – obok wolności myśli i wolności sumienia – jedną z trzech wolności chronionych na gruncie art. 9 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej: Konwencja). Powołany przepis odnosi się do sfery „przekonań osobistych i religijnych jednostki”. Art. 9 ust. 1 tej konwencji chroni ponadto wolność uzewnętrzniania – indywidualnie lub wspólnie z innymi, publicznie lub prywatnie – swego wyznania lub przekonań.

W świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w odniesieniu do art. 9 Konwencji na państwie ciąży obowiązek zapewnienia pokojowego współistnienia wszystkich religii i osób nieutożsamiających się z żadną religią. By zagwarantować rzeczywistą możliwość manifestacji własnych przekonań religijnych, państwo ma obowiązek zapewnić, aby wspólnoty religijne i ich członkowie mogli w spokoju korzystać z praw i wolności gwarantowanych przez art. 9. Państwo ma obowiązek podjąć stosowne środki dla ochrony tych praw i wolności, zapewniając szacunek dla religii (Begheluri przeciw Gruzji,

Dubowska i Skup przeciw Polsce). Takim środkiem jest również penalizacja niektórych form postępowania, niezgodnych z zasadą poszanowania wolności myśli, sumienia i religii innych osób. Jednocześnie Konwencja „chroni akty kultu i nabożeństwa, które są sposobami praktykowania religii lub przekonań w ogólnie uznanej formie”, a zatem dopuszczalne są „instrumenty prawne mające zagwarantować, aby osoby postronne nie przeszkadzały w modlitwie i innych praktykach religijnych.”. Jak orzekł Europejski Trybunał Praw Człowieka, władza państwowa jest uprawniona, by karać za zachowanie polegające na wtargnięciu, przerwaniu czy spowodowaniu zakłócenia ceremonii religijnej (Bulgaru przeciw Rumunii).

Ze swej istoty wolność sumienia dotyczy suwerennej sfery przeżyć każdego człowieka, jego zdolności do wyboru takiego światopoglądu, jaki uważa za prawdziwy. Natomiast wolność religii polega na swobodnym podejmowaniu decyzji co do utrzymywania i rozwoju swych więzi z Bogiem i uzewnętrzniania jej w relacjach międzyludzkich. Wolność sumienia i religii jako niekwestionowane dobro prawne jest przedmiotem ochrony ze strony państwa. Zakres tej ochrony obejmuje również ochronę karną, która polega na zabezpieczeniu społeczeństwa bądź poszczególnych jednostek przed przestępstwami, czyli społecznie szkodliwymi, a przez to karygodnymi czynami stanowiącymi naruszenie, lub stwarzającymi zagrożenie dla dóbr prawnych.

Prawo karne ma za pomocą swoich instrumentów służyć ochronie dóbr prawnych. Dla realizacji tych celów niezbędne jest odpowiednie ukształtowanie zakresu znamion typu czynu zabronionego. Zadaniem państwa jest takie ukształtowanie przepisów karnych, aby istniejące normy skutecznie spełniały swoją funkcję ochronną. Państwo prawa nie może dopuszczać, aby jego obywatele i inne osoby będące pod jego ochroną były atakowane ze względu na wyznawaną religię; nie może również dopuszczać do profanowania miejsc i przedmiotów kultu religijnego.

W Polsce coraz częściej dochodzi do przybierających różne formy ataków na chrześcijan ze względu na ich przynależność religijną. Jak wynika z raportu Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości (Raport przedstawiający przypadki naruszenia prawa do wolności religijnej w Polsce, w odniesieniu do chrześcijan w 2019 r.) „w roku 2019 można było zaobserwować szereg aktów wandalizmu w postaci zniszczonych bądź uszkodzonych pomników, przydrożnych figur, kościołów i innych obiektów, a także liczne profanacje świątych dla chrześcijan osób i symboli. Kierowane wobec duchownych akty agresji kończyły się pobiciem,

a ośmieszanie, parodiowanie i dyskryminowanie chrześcijan w przestrzeni publicznej (tak w rzeczywistości jak i w Internecie) stało się niemal powszednie”. Autorzy raportu podkreślają, że „akty nienawiści w stosunku do chrześcijan rodzą napięcia społeczne, a także u osób wierzących poczucie zagrożenia, strachu, zawstydzenia, nieakceptowania ze względu na swoją przynależność religijną i chęć jej manifestowania. Część sprawców nie została ukarana za działania naruszające wolność religijną obywateli, co rodzi pytanie o skuteczność prawa w Polsce. Respektowanie i szanowanie prawa do wolności religijnej przynosi korzyści nie tylko osobom wierzącym, ale również sprzyja całemu społeczeństwu dzięki promowaniu pokojowego współistnienia wśród obywateli”. Jak wynika z raportu, w Polsce coraz częściej dochodzi do ataków na miejsca kultu, na symbole religijne, ceremonie religijne, a także do fizycznych ataków na duchownych. Można dodać, że liczba tych spraw jest prawdopodobnie w znacznym stopniu ciemną liczbą, bowiem nie wszystkie przypadki są zgłaszane organom ścigania.

2. Zmiana art. 195 k.k.

Ujawniające się negatywne zjawiska społeczno-kulturowe, przejawiające się m. in. w publicznych i niejednokrotnie bardzo wulgarnych atakach na osoby wierzące i sprawujące kult religijny, profanowaniu świątyń i przedmiotów kultu religijnego, związane są również z deficytem prawnokarnej ochrony w zakresie wolności sumienia i religii, co prowadzi do wniosku, że przysługujące w tym zakresie obywatelom, wynikające z Konstytucji gwarancje, nie są przez państwo dostatecznie realizowane.

Dla osiągnięcia zakładanego przez ustawodawcę celu tj. ochrony tych wolności, konieczna jest zmiana art. 195 k.k.

Projekt proponuje likwidację znamienia złośliwego charakteru zachowania sprawcy, które ogranicza karalność do działania sprawcy z zamiarem bezpośrednim kierunkowym (*cum doło directo colorato*). Znamień „złośliwości” jest znamieniem archaicznym, a w realiach współczesnego życia społecznego – nie nadającym się do utrzymania, ponieważ sprawcy takich czynów coraz częściej dopuszczają się ich ze względu na wrogość przejawianą przez nich do osób wierzących, kościołów i związków wyznaniowych, albo deklarują określoną motywację ideologiczną, w ich przekonaniu uzasadniającą naruszanie przez nich prawa innych osób do wyznawania i uzewnętrzniania religii. W myśl obecnych pojęć zachowania

motywowane takimi względami nie są popełniane „złośliwie”. W takich sytuacjach postępowania są umarzane, a sprawy kierowane do sądu dotyczą co najwyżej wykroczeń z art. 51 k.w. W świetle gwarancji konstytucyjnych (art. 25 ust. 2 i art. 53 ust. 2 Konstytucji RP) publiczne sprawowanie aktów religijnych stanowi samoistny przedmiot ochrony, a motywacja sprawcy nie powinna mieć znaczenia dla bytu przestępstwa, lecz co najwyżej dla wymiaru kary. Zapewnienie efektywnej prawnokarnej ochrony przed naruszeniami wolności sumienia lub wyznania wymaga szerszego ukształtowania strony podmiotowej czynów zabronionych z art. 195 k.k., gdyż sprawcy działają również w wyniku innych niż złośliwość, lecz również nagannych motywacji, ale w obecnym stanie prawnym nie ponoszą oni odpowiedzialności karnej pomimo bezspornego naruszenia przysługujących każdemu człowiekowi gwarancji nieskrępowanego uzewnętrzniania własnych przekonań religijnych. Należy więc objąć karalnością każde umyślne działanie sprawcy.

3. Zmiana art. 196 k.k.

W Kodeksie karnym z 1932 r. uczucia religijne stanowiły przedmiot ochrony przepisów ujętych w rozdziale zatytułowanym „Przestępstwa przeciwko uczuciom religijnym”. Odpowiadający obecnemu art. 196 k.k. przepis art. 173 k.k. z 1932 r. stanowił, że karze więzienia do lat 3 podlega ten, kto publicznie lży lub wyszydza uznane prawnie wyznanie lub związek religijny, jego dogmaty, wierzenia lub obrzędy, albo przedmiot czci religijnej lub miejsce przeznaczone do wykonywania jego obrzędów religijnych. Natomiast aktualna treść przestępstwa z art. 196 k.k. pochodzi z art. 5 *dekretu z dnia 5 sierpnia 1949 r. o ochronie wolności sumienia i wyznania*, który z założenia służył do ograniczania i represjonowania osób wierzących, i stamtąd została przeniesiona do Kodeksu karnego z 1969 r., a następnie automatycznie przeniesiona do Kodeksu karnego z 1997 r. Jest oczywiste, że w okresie władzy komunistycznej dogmaty i obrzędy religijne nie mogły być chronione przed znieważaniem, ponieważ państwo w tamtych czasach intensywnie szerzyło ateizm, czego przejawem była tolerancja dla wyszydzania i znieważania dogmatów i obrzędów. Nie istnieje jednak żaden racjonalny powód, aby w państwie demokratycznym, zobowiązanym do ochrony wolności religijnej obywateli, zachowywać okrojony kształt przepisu, wywodzący się z tamtych czasów. Obecne brzmienie art. 196 k.k. nie uwzględnia ponadto zmieniających się realiów społeczno-kulturowych. Wbrew orzecznictwu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, przez niektóre

środowiska propagowane jest przekonanie, że wolność wyrażania poglądów może również polegać na znieważaniu religii i osób wierzących. Z uwagi na powyższe, projekt w części dotyczącej art. 196 k.k. rezygnuje ze znamienia „obrazy uczuć religijnych” i rozszerza znamiona tego przestępstwa o publiczne lżenie lub wyszydzanie dogmatów lub obrzędów kościoła.

Wskazać należy, że np. we współczesnym prawie niemieckim, które penalizuje, podobnie jak prawo polskie, czyny godzące w wolność religii i jej uzewnętrzniania, konstrukcja przepisów oparta jest na znamionach obiektywizujących rezultat działania sprawcy, i niestosowane są znamiona o charakterze subiektywnym, odwołujące się do odbioru jego zachowania przez poszczególne osoby, takie jak występujące w obecnym brzmieniu art. 196 k.k. znamię „obrazy uczuć religijnych”. Art. 166 kodeksu karnego niemieckiego przewiduje, podobnie jak było to w przedwojennym prawie polskim, penalizację zachowania polegającego na obrazie lub zniesławieniu religii, kościoła czy związku wyznaniowego, a także instytucji i obyczajów religijnych, w tym również poprzez rozpowszechnianie materiałów. Zachowanie takie jest karane niezależnie od tego, czy obraża czyjekolwiek uczucia; jedynym kryterium w prawie niemieckim jest ocena zachowania lub materiałów pod kątem ewentualności, że mogły one potencjalnie doprowadzić do zakłócenia porządku publicznego.

Wskazuje się również w literaturze prawa karnego, że „analiza obecnego kształtu kryminalizacji w przypadku przestępstwa obrazy uczuć religijnych upoważnia do wyrażenia poglądu, iż kształt ten nie jest optymalny, bo generuje on problemy interpretacyjne (Ł. Pohl, Zestawienie proponowanych zmian legislacyjnych (w:) P. Sobczyk (red.), Prawa ochrona wolności sumienia i religii. Stan de lege lata oraz postulaty de lege ferenda, Warszawa 2020, s. 398-399). Wielokrotnie zgłaszany w piśmiennictwie postulat usunięcia z art. 196 k.k. znamienia w postaci "obrażania uczuć religijnych innych osób" (ibidem), stanowi dodatkowy argument uzasadniający dokonanie projektowanej nowelizacji tego artykułu.

W obecnym stanie prawnym ściganie za to przestępstwo uzależnione jest od indywidualnego odczucia wiernych. Po zmianie nie będzie to konieczne, z uwagi na obiektywizację strony przedmiotowej przestępstwa. Za konstrukcją taką przemawia dodatkowo fakt, że publicznie znieważanie przedmiotu czci religijnej albo lżenie lub wyszydzanie kościoła lub związku wyznaniowego narusza zarówno wolność innych osób do spokojnego wyznawania własnej religii, jak też może potencjalnie doprowadzić do pogłębienia podziałów społecznych i zakłóceń porządku publicznego.

4. Wprowadzenie art. 27a Kodeksu karnego

Jak wskazano wyżej, niezbędnym elementem wolności sumienia i wyznania jest wolność uzewnętrzniania własnych wierzeń religijnych oraz opartych na wierzeniach poglądów etycznych, moralnych czy społecznych. Wolność ta we współczesnym świecie jest coraz bardziej zagrożona, zwłaszcza gdy chodzi o poglądy oparte na religii chrześcijańskiej.

Ograniczanie wolności religijnej przebiega dwutorowo – poprzez działania ustawodawcze lub inne działania organów państwa, albo zachowania podejmowane przeciwko osobom wierzącym przez osoby fizyczne lub organizacje.

Poglądy oparte na światopoglądzie religijnym, zwłaszcza chrześcijańskim, lub do niego nawiązujące, są coraz częściej zwalczane w sferze publicznej, w tym z wykorzystaniem środków masowego przekazu, a nawet zakazywane, również przy użyciu represji karnej. Dotyczy to zwłaszcza wyrażanych przez chrześcijan opinii, ocen lub przekonań dotyczących aborcji, związków homoseksualnych, transseksualizmu czy panseksualizmu.

W Kalifornii czarnoskóry pastor Walter Hoy został skazany w 2009 r. na 30 dni aresztu, ponieważ przed kliniką aborcyjną trzymał poster z napisem „Jezus kocha ciebie i twoje dziecko”. Pastor uważa, że aborcja jest formą eksterminacji Afro-Amerykanów.

W Niemczech doszło niedawno do skazania polskiego księdza za „podżeganie do nienawiści”, polegające na opublikowaniu w specjalistycznym miesięczniku poświęconym teologii artykułu, gdzie padały krytyczne wypowiedzi odnośnie pedofilii wśród duchownych.

W Wielkiej Brytanii i Szwecji kilkakrotnie już aresztowano lub zatrzymywano chrześcijańskich pastorów za publiczne głoszenie, że małżeństwo jest związkiem kobiety i mężczyzny, przy czym w Wielkiej Brytanii twierdzenie takie było uznawane za karalną zniewagę w stosunku do homoseksualistów. W kwietniu 2021 70-letni pastor John Sherwood, który publicznie głosił chrześcijański pogląd na małżeństwo, został zatrzymany za znieważanie homoseksualistów i zakłócanie porządku publicznego, mimo że pastor nie wspominał o homoseksualistach, a mówił wyłącznie o małżeństwie. W 2013 roku kapelan ewangelicki Tony Miano został zatrzymany w Londynie za „mowę homofobiczną, która mogła wywołać niepokój lub stanowić zniewagę”, bowiem publicznie twierdził, że homoseksualny styl życia jest niezgodny z moralnością chrześcijańską. W Szwecji w 2004 roku pastor zielonoświątkowy

Ake Green został skazany za ostre wypowiedzi przeciw homoseksualizmowi. W Kanadzie w czerwcu 2019 r. w Toronto zatrzymano pastora Davida Lynna za publiczne głoszenie Ewangelii — pastor bowiem głosił, że Jezus umarł za grzeszników, a wszyscy ludzie, niezależnie od tego, czy są hetero- czy homoseksualni, są grzesznikami.

W Finlandii przez ponad rok trwało postępowanie karne przeciwko autorce i wydawcy broszury wyjaśniającej chrześcijański pogląd na małżeństwo. Autorka Paivi Rasanen jest posłanką do parlamentu, wydawca Juhana Pohjola jest biskupem luterańskim. W broszurze zacytowano fragmenty Biblii uznane przez oskarżyciela za „mowę nienawiści”. Ponadto zarzucono posłance, że w 2019 r. w tweecie skierowanym do zboru luterańskiego, dotyczącym parady Gay Pride, użyła cytatu z Biblii. W toku postępowania oboje byli poddawani kilkakrotnym wielogodzinnym przesłuchaniom, zaś przesłuchujący policjanci wyrażali pogląd, że Biblia powinna być zakazana jako „mowa nienawiści”. Jak wynika z informacji medialnych, prokurator utrzymywał w toku procesu, że używanie słowa „grzech” jest napastliwe i szkodliwe dla innych osób — co implikuje, że słowo „grzech”, niezbędne dla teologii chrześcijańskiej, nie powinno być używane. W dniu 30 marca 2022 r. oboje zostali uniewinnieni, ponieważ sąd rejonowy orzekł, że nie jest zadaniem sądu ocena cytatów z Biblii. Wyrok jest nieprawomocny.

Z kolei w Kanadzie, w sprawie Saskatchewan Human Rights Commission v Whatcott z 2013 r., sąd uznał, że nie wolno cytować tych fragmentów Biblii, które wyrażają niechęć wobec jakiejś grupy osób albo takie osoby znieważają. Wyrok dotyczy również tych fragmentów Biblii, które krytycznie wypowiadają się o grzesznikach, kłamcach, ludziach rozlewających krew niewinnych czy krzywoprzysięzcach.

Wspólnym mianownikiem wszystkich tych sytuacji jest fakt, że stroną atakowaną, represjonowaną i karaną, a przez to pozbawianą prawa do swobody wypowiedzi, są osoby wyrażające poglądy oparte na religii chrześcijańskiej.

Z uwagi na powyższe celowe jest wprowadzenie w polskim prawie karnym regulacji, która będzie chronić prawo do wyrażania poglądów i opinii związanych z wyznawaną religią. Oczywiście prawo to nie może być nieograniczone. Jego granicą powinny być wypowiedzi skierowane przeciw wyznawcom innych religii i mające charakter przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania, a ponadto swoboda wypowiedzi nie może łączyć się z publicznym nawoływaniem do popełnienia przestępstwa lub pochwałą jego popełnienia. Proponowany przepis wyłączy odpowiedzialność karną osoby korzystającej z wolności słowa i wolności wyrażania przekonań w sytuacjach, gdy wyrażane przez nią przekonania, oceny lub

opinie znajdują oparcie w akceptowanym przez tę osobę systemie wartości, a równocześnie nie godzą w porządek prawny lub wolność sumienia i wyznania innej osoby. Tym samym projektowany przepis wzmocni gwarancje przysługujące każdemu z mocy art. 53 ustawy zasadniczej.

Zgodnie z przepisem końcowym ustawa wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, co jest terminem uzasadnionym, a równocześnie wystarczającym, z uwagi na charakter i zakres regulacji objętych projektem.

Nazwa projektu	Data sporządzenia 01.07.2022 r.
Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny	
Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące	Źródło:
Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu	Nr w wykazie prac
Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu	

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zgodnie z art. 53 Konstytucji RP wolność sumienia i wyznania niesie w sobie „wolność wyznawania lub przyjmowania religii według własnego wyboru oraz uzewnętrzniania indywidualnie lub z innymi, publicznie lub prywatnie swojej religii poprzez uprawianie kultu, modlitwę, uczestniczenie w obrzędach, praktykowanie i nauczanie. Wolność religii obejmuje także posiadanie świątyń i innych miejsc kultu w zależności od potrzeb ludzi wierzących oraz prawo osób do korzystania z pomocy religijnej tam, gdzie się znajdują”.

Także ratyfikowane przez Polskę międzynarodowe konwencje praw człowieka gwarantują szczególną pozycję wolności sumienia i religii. Art. 9 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r., stanowi iż „Każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania; prawo to obejmuje wolność zmiany wyznania lub przekonań oraz wolność uzewnętrzniania indywidualnie lub wspólnie z innymi, publicznie lub prywatnie, swego wyznania lub przekonań przez uprawianie kultu, nauczanie, praktykowanie i czynności rytualne.”.

W świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w odniesieniu do art. 9 Konwencji na państwie ciąży obowiązek zapewnienia pokojowego współistnienia wszystkich religii i osób nieutożsamiających się z żadną religią. By zagwarantować rzeczywistą możliwość manifestacji własnych przekonań religijnych, państwo ma obowiązek zapewnić, aby wspólnoty religijne i ich członkowie mogli w spokoju korzystać z praw i wolności gwarantowanych przez art. 9.

Zgodnie ze sporządzonym przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości „Raportem przedstawiającym przypadki naruszenia prawa do wolności religijnej w Polsce, w odniesieniu do chrześcijan w 2019 r.”¹, w okresie od stycznia do grudnia odnotowano 64 przypadki naruszenia wolności religijnej w Polsce, w tym:

- fizyczne ataki na miejsca kultu – 15
- ataki na wizerunki/symbole religijne – 17
- ataki na duchownych i świeckich – 5
- akty mowy nienawiści wobec chrześcijan (ośmieszanie, parodiowanie, profanowanie etc.), represje ze względu na chrześcijańskie wartości – 27.

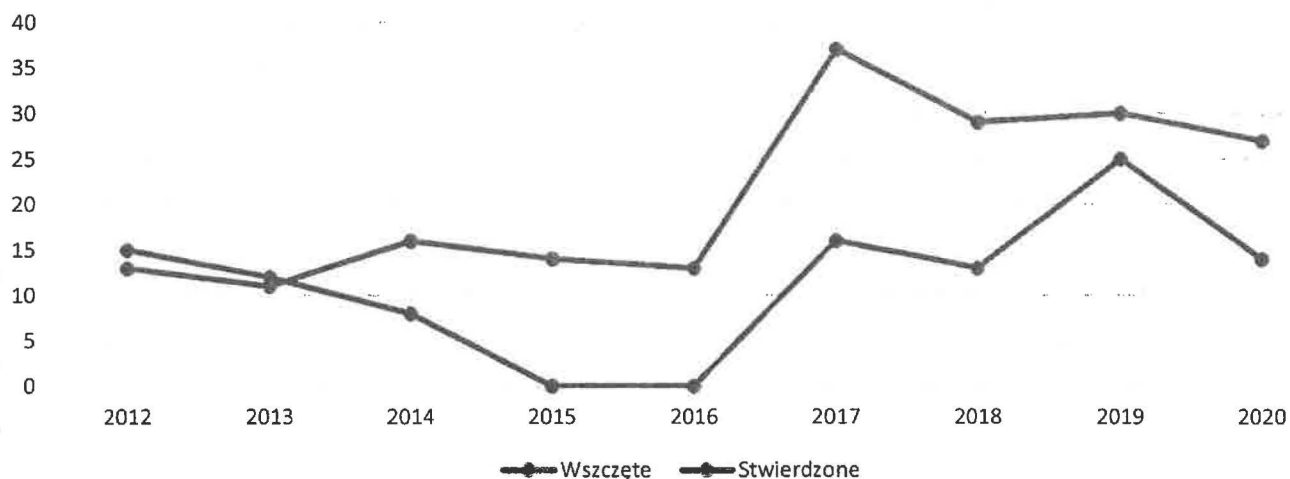
Z kolei statystyki wskazują na wzrost liczby postępowań wszczętych przez Policję z tytułu art. 195 i 196 Kodeksu karnego.

Liczba wszczętych postępowań i stwierdzonych przez Policję przestępstw z tytułu art. 195 k.k.

Rok	Liczba postępowań wszczętych	Liczba przestępstw stwierdzonych
2012	13	15
2013	11	12
2014	16	8
2015	14	0
2016	13	0
2017	37	16
2018	29	13
2019	30	25
2020	27	14

¹ <https://iws.gov.pl/projekt-o-wolnosc-wyznawania-religii-we-wspolczesnym-swiecie/rezultaty-projektu/publikacje/>

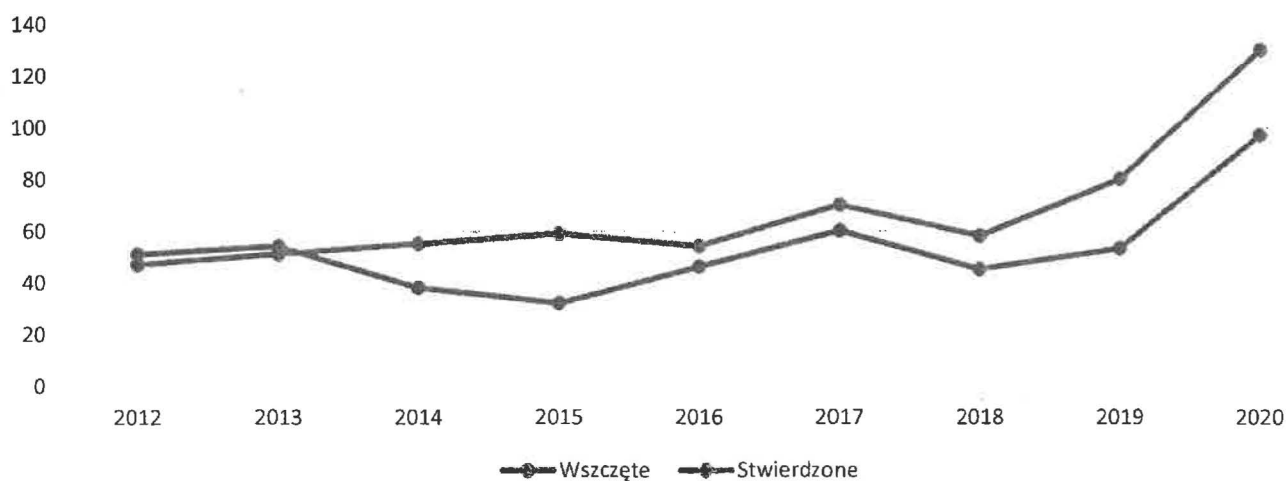
Liczba wszczętych postępowań i stwierdzonych przez Policję przestępstw z tytułu art. 195 k.k.

Liczba wszczętych postępowań i stwierdzonych przez Policję przestępstw z tytułu art. 196 k.k.

Rok	Liczba postępowań wszczętych	Liczba przestępstw stwierdzonych
2012	47	51
2013	51	54
2014	55	38
2015	59	32
2016	54	46
2017	70	60
2018	58	45
2019	80	53
2020	130	97

Liczba wszczętych postępowań i stwierdzonych przez Policję przestępstw z tytułu art. 196 k.k.

Liczba osób osadzonych i skazanych w latach 2012-2021 z tytułu art. 195 i 196 k.k. przedstawia się następująco:

Rok	Art. 195 k.k.		Art. 196 k.k.	
	osadzeni	skazani	osadzeni	skazani
2012	13	11	7	7
2013	2	2	11	9
2014	10	9	8	7

2015	4	4	16	13
2016	8	6	11	11
2017	11	6	14	11
2018	17	15	9	8
2019	9	8	9	4
2020	15	10	14	11
2021	5	3	19	8

Akty nienawiści rodzą napięcia społeczne, a także u osób wierzących poczucie zagrożenia, strachu, zawstyżenia, nieakceptowania ze względu na swoją przynależność religijną i chęć jej manifestowania.

Respektowanie i szanowanie prawa do wolności religijnej przynosi korzyści nie tylko osobom wierzącym, ale również sprzyja całemu społeczeństwu dzięki promowaniu pokojowego współistnienia wśród obywateli.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji i oczekiwany efekt

Wolność sumienia i religii jako niekwestionowane dobro prawne jest przedmiotem ochrony ze strony państwa. Zakres tej ochrony obejmuje również ochronę karną, która polega na zabezpieczeniu społeczeństwa bądź poszczególnych jednostek przed przestępstwami, czyli społecznie szkodliwymi, a przez to karygodnymi czynami stanowiącymi naruszenie, lub stwarzającymi zagrożenie dla dóbr prawnych.

Prawo karne ma za służyć ochronie dóbr prawnych. Dla realizacji tych celów niezbędne jest odpowiednie ukształtowanie zakresu znamion typu czynu zabronionego. Zadaniem państwa jest takie ukształtowanie przepisów karnych, aby istniejące normy skutecznie spełniały swoją funkcję ochronną. Państwo prawa nie może dopuszczać, aby jego obywatele i inne osoby będące pod jego ochroną były atakowane ze względu na wyznawaną religię; nie może również dopuszczać do profanowania miejsc i przedmiotów kultu religijnego.

Celem projektowanych zmian jest wzmocnienie ochrony prawnokarnej przed czynami godzącymi w tak fundamentalną wartość, jaką jest wolność sumienia i religii poprzez zmiany:

- Art. 195 k.k.

Projekt przewiduje zmianę znamion typu przestępstwa określonego w art. 195 k.k. poprzez likwidację znamienia złośliwego charakteru zachowania sprawcy, które ogranicza karalność do działania sprawcy z zamiarem bezpośrednim kierunkowym. Znamień „złośliwości” jest znamieniem archaicznym, a w realiach współczesnego życia społecznego — nie nadającym się do utrzymania, ponieważ sprawcy takich czynów coraz częściej dopuszczają się ich ze względu na wrogość przejawianą przez nich do osób wierzących, kościołów i związków wyznaniowych, albo deklarują określoną motywację ideologiczną, w ich przekonaniu uzasadniającą naruszenie przez nich prawa innych osób do wyznawania i uzewnętrzniania religii. W myśl obecnych pojęć zachowania motywowane takimi względami nie są popełniane „złośliwie”. W takich sytuacjach postępowania są umarzane, a sprawy kierowane do sądu dotyczą co najwyżej wykroczeń z art. 51 k.w. Należy więc objąć karalnością każde umyślne działanie sprawcy.

- Art. 196 k.k.

Projektowana jest także zmiana art. 196 k.k. polegająca na obiektywizacji strony przedmiotowej przestępstwa. Wypełnienie znamion tego typu przestępstwa nie będzie uzależnione od indywidualnego odczucia wiernych. W literaturze podnosi się, iż „analiza obecnego kształtu kryminalizacji w przypadku przestępstwa obrazy uczuć religijnych upoważnia do wyrażenia poglądu, iż kształt ten nie jest optymalny, bo generuje on problemy interpretacyjne”.² Dzięki takiemu rozwiązaniu wzmocniona zostanie ochrona wolności wyznawania religii.

- Art. 27a k.k.

Projekt przewiduje także dodanie art. 27a k.k., zgodnie z którym osoba wyrażająca przekonanie, ocenę lub opinię związaną z wyznawaną religią głoszoną przez kościół lub inny związek wyznaniowy o uregulowanej sytuacji prawnej, nie będzie popełniała przestępstwa. Wyjątek będą stanowiły sytuacje, gdy byłoby to publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstwa lub pochwała jego popełnienia lub stanowiłoby to czyn zabroniony przeciwko wolności sumienia i wyznania. Tym samym projektowany przepis wzmocni gwarancje przysługujące każdemu z mocy art. 53 ustawy zasadniczej.

² Ł. Pohl, Zestawienie proponowanych zmian legislacyjnych (w:) P. Sobczyk (red.), Prawa ochrona wolności sumienia i religii. Stan de lege lata oraz postulaty de lege ferenda, Warszawa 2020, s. 398-399.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projektowana regulacja ze względu na stopień jej szczegółowości nie była poddawana analizie prawno-porównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Obywatele RP	38 057 tys. (dane ze stycznia 2022 r.)	Główny Urząd Statystyczny	Zmiana znamion typów przestępstw określonych w art. 195 i 196 k.k. oraz dodanie kontratypu określonego w art. 27a k.k. będzie miała wpływ na ochronę w zakresie wolności sumienia i wyznania.
Sądy powszechne	11 sądów apelacyjnych 47 sądów okręgowych 318 sądów rejonowych	Ministerstwo Sprawiedliwości	Zmiana znamion typów przestępstw określonych w art. 195 i 196 k.k., co może mieć wpływ na liczbę spraw wpływających do sądów powszechnych i jednostek organizacyjnych prokuratury.
Jednostki organizacyjne prokuratury	11 prokuratur regionalnych 45 prokuratur okręgowych 357 prokuratur rejonowych		

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2022 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											Łączni e (0- 10)	
	0	1 (2023)	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Dochody ogółem													
Budżet Państwa													
JST													
ZUS													
NFZ													
FP													
FGSP													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
Saldo ogółem													
Budżet Państwa													
JST													
ZUS													
NFZ													
FP													
FGSP													
Źródła finansowania	Projektowana regulacja nie wywoła skutków finansowych dla budżetu państwa ani jednostek samorządu terytorialnego.												

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2022 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 1292, z późn. zm.).						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze	Brak wpływu.						
Niemierzalne	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze	Projekt wpłynie na obywateli poprzez zmianę znamion typów przestępstw określonych w art. 195 i 196 k.k., co będzie miało wpływ na ochronę wolności sumienia i wyznania.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń								

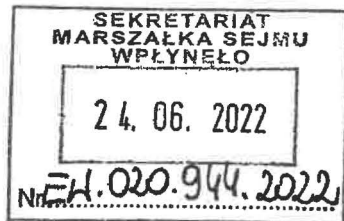
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
Brak wpływu.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Brak wpływu.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☒ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projekt wpłynie na sądy powszechne poprzez zmianę znamion typów przestępstw określonych w art. 195 i 196 k.k., co może mieć wpływ na liczbę spraw wpływających do sądów powszechnych. Jednocześnie jednak biorąc pod uwagę dotychczasowe statystyki nie należy spodziewać się wzrostu spraw skutkującego nadmiernym obciążeniem sądów.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Efekty wejścia w życie projektowanych rozwiązań będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
-		

Warszawa, dn. 24 czerwca 2022 r.

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej
„W obronie chrześcijan”
na rzecz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny
ul. Gabriela Narutowicza 6/U1
70-231 Szczecin

Szanowna Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu RP

Zawiadomienie o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej

Działając na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 2120) zawiadamiam o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej.

Nazwa Komitetu oraz adres jego siedziby:

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej „W obronie chrześcijan” na rzecz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny
ul. Gabriela Narutowicza 6/U1
70-231 Szczecin

Pełnomocnik Komitetu:

Mateusz Wagemann, zam. ul. _____, PESEL: _____

Zastępca pełnomocnika Komitetu:

Marcin Warchoń, zam. _____, PESEL _____

W załączeniu przedkładam:

- 1) oświadczenie grupy obywateli polskich posiadających prawo wybierania do Sejmu o przystąpieniu do Komitetu wraz z danymi, o których mowa w art. 5 ust. 2 ww. ustawy
- 2) projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny
- 3) wykaz podpisów obywateli popierających projekt ustawy

Mateusz Wagemann

Oświadczenie o przystąpieniu do Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej „W obronie chrześcijan” na rzecz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny

Niniejszym oświadczam, że posiadam prawo wybierania do Sejmu i przystępuję do Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej „W obronie chrześcijan” na rzecz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny.

Pełnomocnik Komitetu: Mateusz Wagemann, zam. ul. ...
PESEL:

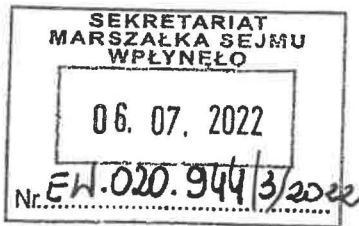
Zastępca pełnomocnika Komitetu: Marcin Warchoł, zam. ...
PESEL

Lp.	Imię (imiona) i nazwisko	Adres	PESEL	Podpis
1.	Mateusz Wagemann			Mateusz Wagemann
2.	Magdalena Słochonauk			Magdalena Słochonauk
3.	MACIEJ DĄBAGIAREK			Maciej Dąbągiarek
4.	Paulina Kobode			Paulina Kobode
5.	Adam Szmara			Adam Szmara
6.	Bobek Dom			Bobek Dom
7.	Patrycja Szepiell			Patrycja Szepiell
8.	Dariusz Maledzi			Dariusz Maledzi
9.	Bentonia Ilwin			Ilwin
10.	Andrzej Karut			Andrzej Karut
11.	MARCIN JOZEF WARCHOŁ			Marcin Warchoł
12.	Maran Stawech			Maran Stawech
13.	Michał Woś			Michał Woś
14.	Patrycja Biernacka			Patrycja Biernacka
15.	TOMASZ TRĘBACKI			Tomasz Trębcki
16.	Yevry Byk			Yevry Byk

Szczecin, dn. 4 lipca 2022 r.

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej
„W obronie chrześcijan”
na rzecz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny
Ul. Gabriela Narutowicza 6/U1
70-231 Szczecin

WPLYNEŁO
do Biura Prawnego i Spraw Przewodniczący
dnia 06.07.2022
numer 0PSP.010.3.2022.7

Szanowna Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu RP

Uzupełnienie zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej

Działając w imieniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej „W obronie chrześcijan” na rzecz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, w uzupełnieniu zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej z dnia 24 czerwca 2022 r., przedkładałam w załączeniu ocenę skutków regulacji w odniesieniu do przedłożonego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny. Wnoszę o uwzględnienie tego dokumentu jako części składowej zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej.

Mateusz Wagemann
Pełnomocnik Komitetu

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SPS-WP.010.131.4.2022
Data wpływu 06.07.2022

Nazwa projektu	Data sporządzenia
Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny	01.07.2022 r.
Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące	Źródło:
Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu	Nr w wykazie prac
Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu	

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zgodnie z art. 53 Konstytucji RP wolność sumienia i wyznania niesie w sobie “wolność wyznawania lub przyjmowania religii według własnego wyboru oraz uzewnętrzniania indywidualnie lub z innymi, publicznie lub prywatnie swojej religii poprzez uprawianie kultu, modlitwę, uczestniczenie w obrzędach, praktykowanie i nauczanie. Wolność religii obejmuje także posiadanie świątyń i innych miejsc kultu w zależności od potrzeb ludzi wierzących oraz prawo osób do korzystania z pomocy religijnej tam, gdzie się znajdują”.

Także ratyfikowane przez Polskę międzynarodowe konwencje praw człowieka gwarantują szczególną pozycję wolności sumienia i religii. Art. 9 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r., stanowi iż „Każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania; prawo to obejmuje wolność zmiany wyznania lub przekonań oraz wolność uzewnętrzniania indywidualnie lub wspólnie z innymi, publicznie lub prywatnie, swego wyznania lub przekonań przez uprawianie kultu, nauczanie, praktykowanie i czynności rytualne.”

W świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w odniesieniu do art. 9 Konwencji na państwie ciąży obowiązek zapewnienia pokojowego współistnienia wszystkich religii i osób nieutożsamiających się z żadną religią. By zagwarantować rzeczywistą możliwość manifestacji własnych przekonań religijnych, państwo ma obowiązek zapewnić, aby wspólnoty religijne i ich członkowie mogli w spokoju korzystać z praw i wolności gwarantowanych przez art. 9.

Zgodnie ze sporządzonym przez Instytut Wymiaru Sprawiedliwości „Raportem przedstawiającym przypadki naruszenia prawa do wolności religijnej w Polsce, w odniesieniu do chrześcijan w 2019 r.”¹, w okresie od stycznia do grudnia odnotowano 64 przypadki naruszenia wolności religijnej w Polsce, w tym:

- fizyczne ataki na miejsca kultu – 15
- ataki na wizerunki/symbole religijne – 17
- ataki na duchownych i świeckich – 5
- akty mowy nienawiści wobec chrześcijan (ośmieszanie, parodiowanie, profanowanie etc.), represje ze względu na chrześcijańskie wartości – 27.

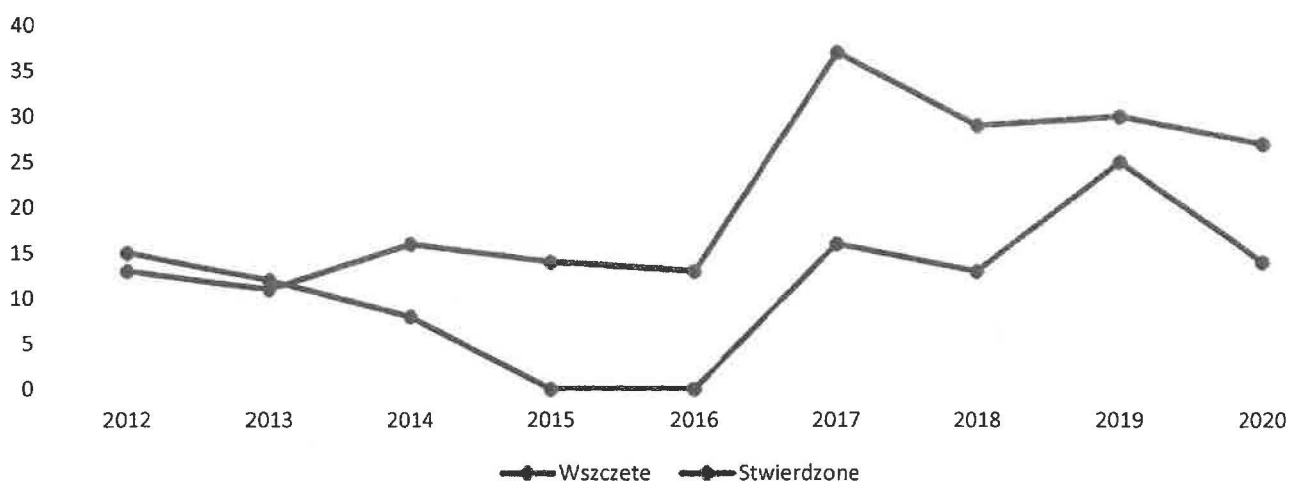
Z kolei statystyki wskazują na wzrost liczby postępowań wszczętych przez Policję z tytułu art. 195 i 196 Kodeksu karnego.

Liczba wszczętych postępowań i stwierdzonych przez Policję przestępstw z tytułu art. 195 k.k.

Rok	Liczba postępowań wszczętych	Liczba przestępstw stwierdzonych
2012	13	15
2013	11	12
2014	16	8
2015	14	0
2016	13	0
2017	37	16
2018	29	13
2019	30	25
2020	27	14

¹ <https://iws.gov.pl/projekt-o-wolnosc-wyznawania-religii-we-wspolczesnym-swiecie/rezultaty-projektu/publikacie/>

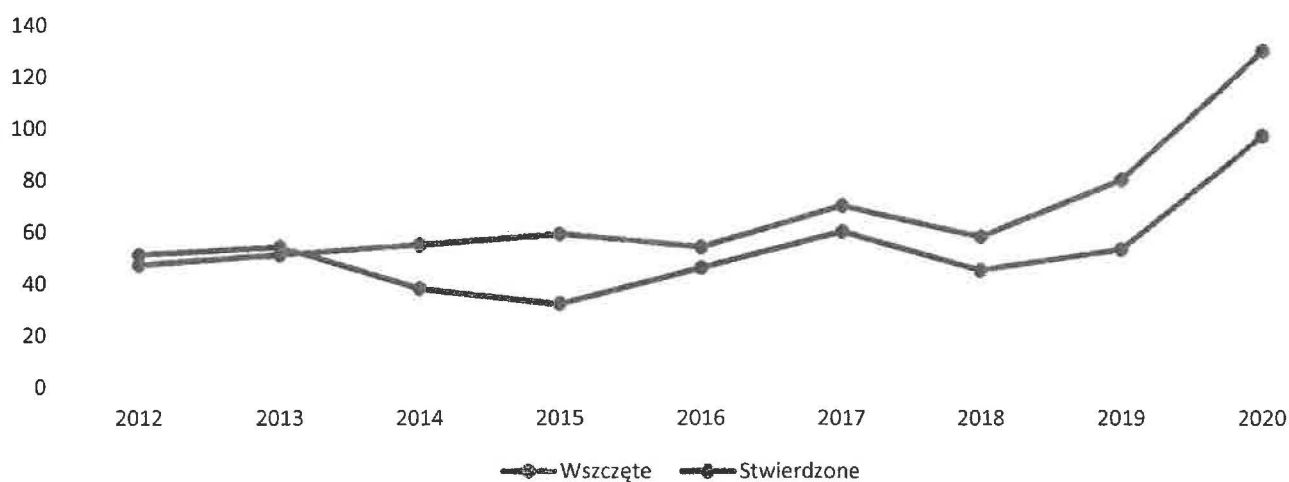
Liczba wszczętych postępowań i stwierdzonych przez Policję przestępstw z tytułu art. 195 k.k.

Liczba wszczętych postępowań i stwierdzonych przez Policję przestępstw z tytułu art. 196 k.k.

Rok	Liczba postępowań wszczętych	Liczba przestępstw stwierdzonych
2012	47	51
2013	51	54
2014	55	38
2015	59	32
2016	54	46
2017	70	60
2018	58	45
2019	80	53
2020	130	97

Liczba wszczętych postępowań i stwierdzonych przez Policję przestępstw z tytułu art. 196 k.k.

Liczba osób osądzonych i skazanych w latach 2012-2021 z tytułu art. 195 i 196 k.k. przedstawia się następująco:

Rok	Art. 195 k.k.		Art. 196 k.k.	
	osądzeni	skazani	osądzeni	skazani
2012	13	11	7	7
2013	2	2	11	9
2014	10	9	8	7

2015	4	4	16	13
2016	8	6	11	11
2017	11	6	14	11
2018	17	15	9	8
2019	9	8	9	4
2020	15	10	14	11
2021	5	3	19	8

Akty nienawiści rodzą napięcia społeczne, a także u osób wierzących poczucie zagrożenia, strachu, zawstydzenia, nieakceptowania ze względu na swoją przynależność religijną i chęć jej manifestowania.

Respektowanie i szanowanie prawa do wolności religijnej przynosi korzyści nie tylko osobom wierzącym, ale również sprzyja całemu społeczeństwu dzięki promowaniu pokojowego współistnienia wśród obywateli.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji i oczekiwany efekt

Wolność sumienia i religii jako niekwestionowane dobro prawne jest przedmiotem ochrony ze strony państwa. Zakres tej ochrony obejmuje również ochronę karną, która polega na zabezpieczeniu społeczeństwa bądź poszczególnych jednostek przed przestępstwami, czyli społecznie szkodliwymi, a przez to karygodnymi czynami stanowiącymi naruszenie, lub stwarzającymi zagrożenie dla dóbr prawnych.

Prawo karne ma za służyć ochronie dóbr prawnych. Dla realizacji tych celów niezbędne jest odpowiednie ukształtowanie zakresu znamion typu czynu zabronionego. Zadaniem państwa jest takie ukształtowanie przepisów karnych, aby istniejące normy skutecznie spełniały swoją funkcję ochronną. Państwo prawa nie może dopuszczać, aby jego obywatele i inne osoby będące pod jego ochroną były atakowane ze względu na wyznawaną religię; nie może również dopuszczać do profanowania miejsc i przedmiotów kultu religijnego.

Celem projektowanych zmian jest wzmocnienie ochrony prawnokarnej przed czynami godzącymi w tak fundamentalną wartość, jaką jest wolność sumienia i religii poprzez zmiany:

- Art. 195 k.k.

Projekt przewiduje zmianę znamion typu przestępstwa określonego w art. 195 k.k. poprzez likwidację znamienia złośliwego charakteru zachowania sprawcy, które ogranicza karalność do działania sprawcy z zamiarem bezpośrednim kierunkowym. Znamień „złośliwości” jest znamieniem archaicznym, a w realiach współczesnego życia społecznego — nie nadającym się do utrzymania, ponieważ sprawcy takich czynów coraz częściej dopuszczają się ich ze względu na wrogość przejawianą przez nich do osób wierzących, kościołów i związków wyznaniowych, albo deklarują określoną motywację ideologiczną, w ich przekonaniu uzasadniającą naruszanie przez nich prawa innych osób do wyznawania i uzewnętrzniania religii. W myśl obecnych pojęć zachowania motywowane takimi względami nie są popełniane „złośliwie”. W takich sytuacjach postępowania są umarzane, a sprawy kierowane do sądu dotyczą co najwyżej wykroczeń z art. 51 k.w. Należy więc objąć karalnością każde umyślne działanie sprawcy.

- Art. 196 k.k.

Projektowana jest także zmiana art. 196 k.k. polegająca na obiektywizacji strony przedmiotowej przestępstwa. Wypełnienie znamion tego typu przestępstwa nie będzie uzależnione od indywidualnego odczucia wiernych. W literaturze podnosi się, iż „analiza obecnego kształtu kryminalizacji w przypadku przestępstwa obrazy uczuć religijnych upoważnia do wyrażenia poglądu, iż kształt ten nie jest optymalny, bo generuje on problemy interpretacyjne”.² Dzięki takiemu rozwiązaniu wzmocniona zostanie ochrona wolności wyznawania religii.

- Art. 27a k.k.

Projekt przewiduje także dodanie art. 27a k.k., zgodnie z którym osoba wyrażająca przekonanie, ocenę lub opinię związaną z wyznawaną religią głoszoną przez kościół lub inny związek wyznaniowy o uregulowanej sytuacji prawnej, nie będzie popełniała przestępstwa. Wyjątek będą stanowiły sytuacje, gdy byłoby to publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstwa lub pochwała jego popełnienia lub stanowiłoby to czyn zabroniony przeciwko wolności sumienia i wyznania. Tym samym projektowany przepis wzmocni gwarancje przysługujące każdemu z mocy art. 53 ustawy zasadniczej.

² Ł. Pohl, Zestawienie proponowanych zmian legislacyjnych (w:) P. Sobczyk (red.), Prawa ochrona wolności sumienia i religii. Stan de lege lata oraz postulaty de lege ferenda, Warszawa 2020, s. 398-399.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projektowana regulacja ze względu na stopień jej szczegółowości nie była poddawana analizie prawnooporównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Obywatele RP	38 057 tys. (dane ze stycznia 2022 r.)	Główny Urząd Statystyczny	Zmiana znamion typów przestępstw określonych w art. 195 i 196 k.k. oraz dodanie kontratypu określonego w art. 27a k.k. będzie miała wpływ na ochronę w zakresie wolności sumienia i wyznania.
Sądy powszechne	11 sądów apelacyjnych 47 sądów okręgowych 318 sądów rejonowych	Ministerstwo Sprawiedliwości	Zmiana znamion typów przestępstw określonych w art. 195 i 196 k.k., co może mieć wpływ na liczbę spraw wpływających do sądów powszechnych i jednostek organizacyjnych prokuratury.
Jednostki organizacyjne prokuratury	11 prokuratur regionalnych 45 prokuratur okręgowych 357 prokuratur rejonowych		

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2022 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											Łączni e (0- 10)
	0	1 (2023)	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Dochody ogółem												
Budżet Państwa												
JST												
ZUS												
NFZ												
FP												
FGSP												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
Saldo ogółem												
Budżet Państwa												
JST												
ZUS												
NFZ												
FP												
FGSP												
Źródła finansowania	Projektowana regulacja nie wywołała skutków finansowych dla budżetu państwa ani jednostek samorządu terytorialnego.											

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2022 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 1292, z późn. zm.).						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze	Brak wpływu.						
Niemierzalne	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w szczególności osoby niepełnosprawne i starsze	Projekt wpłynie na obywateli poprzez zmianę znamion typów przestępstw określonych w art. 195 i 196 k.k., co będzie miało wpływ na ochronę wolności sumienia i wyznania.						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
Brak wpływu.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Brak wpływu.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☒ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projekt wpłynie na sądy powszechne poprzez zmianę znamion typów przestępstw określonych w art. 195 i 196 k.k., co może mieć wpływ na liczbę spraw wpływających do sądów powszechnych. Jednocześnie jednak biorąc pod uwagę dotychczasowe statystyki nie należy spodziewać się wzrostu spraw skutkującego nadmiernym obciążeniem sądów.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Efekty wejścia w życie projektowanych rozwiązań będą natychmiastowe i nie wymagają pomiaru.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
-		

POSTANOWIENIE NR 11
MARSZAŁKA SEJMU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 7 lipca 2022 r.

**o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej
„W obronie chrześcijan” na rzecz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny**

Na podstawie art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. z 2018 r. poz. 2120) postanawiam o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej „W obronie chrześcijan” na rzecz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny.

MARSZAŁEK SEJMU

Elżbieta Witek

2756

Warszawa, dn. 4 października 2022 r.

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej
„W obronie chrześcijan”
na rzecz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny
ul. Gabriela Narutowicza 6/U1
70-231 Szczecin

SEKRETARIAT
MARSZAŁKA SEJMU
WPLYNEŁO
04. 10. 2022
Nr EN. 020. 949/4/2022

Szanowna Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu RP

Szanowna Pani Marszałek!

Działając jako pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej „W obronie chrześcijan” na rzecz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 2120) niniejszym wnoszę projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny wraz z załączonym wykazem obywateli popierających projekt.

Z poważaniem
Marek Węgrzyn

W załączeniu:

- 1) projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny
- 2) wykaz podpisów obywateli popierających projekt ustawy

PREZYDIUM SEJMU Nr 157
w DNIU 03.11.2022r.
DECYZJA MARSZAŁKA SEJMU
DO DRUKU
DO I CZYTANIA:
- NA POSIEDZENIE SEJMU
- DO KOMISJI

ORYGINAŁ PRZEKAZANO W DNIU 03.11.2022r.
PODPIS *Marek Węgrzyn*

EW.
KANCELARIA SEJMU
Wydział Podawczy
04. 10. 2022
WPLYNEŁO
+ 38 *Ładobwa*

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. *SPS-WP. 020. 181. 5. 2022*
Data wpływu *04. 10. 2022*

Warszawa, 28 października 2022 r.

BAS-WAPEiM-2106/22

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L.dz. DS. M20. 462. 2022
Data wpływu 2.11.2022

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej: Mateusz Wagemann)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2021 r. poz. 483, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W projekcie zaproponowano dodanie artykułu 27a¹ w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny² (dalej: kk). Zgodnie z proponowanym przepisem „nie popełnia przestępstwa, kto wyraża przekonanie, ocenę lub opinię, związane z wyznawaną religią głoszoną przez kościół lub inny związek wyznaniowy o uregulowanej sytuacji prawnej, jeżeli nie stanowi to czynu zabronionego przeciwko wolności sumienia i wyznania lub publicznego nawoływania do popełnienia przestępstwa lub pochwały jego popełnienia.”

Ponadto w projekcie przewidziano zmianę artykułów 195 i 196 kk³.

Artykuł 195 kk przewiduje karalność czynu polegającego na przeszkadzaniu publicznemu wykonywaniu aktu religijnego kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej oraz przeszkadzaniu pogrzebowi, uroczystościom lub obrzędom żałobnym. Zmiana polega na wyeliminowaniu znamienia złośliwego charakteru zachowania sprawcy.

Zmiana artykułu 196 kk polega na uszczegółowieniu znamion obrazy uczuć religijnych. Karze grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 będzie podlegała osoba publicznie wyszydzająca kościół lub inny związek wyznaniowy o uregulowanej sytuacji prawnej, jego dogmaty lub obrzędy albo publicznie znieważająca przedmiot czci religijnej lub miejsce przeznaczone do publicznego wykonywania obrzędów religijnych.

¹ W rozdziale III kk: Wyłączenie odpowiedzialności karnej.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, ze zmianami.

³ W rozdziale XXIII kk: Przesłpstwa przeciwko wolności.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Ze względu na przedmiot projektu ustawy można wskazać:

- art. 10 Karty praw podstawowych UE (dalej: KPPUE) (wolność myśli, sumienia i religii). Zgodnie z tym artykułem każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i religii. Prawo to obejmuje wolność zmiany religii lub przekonań oraz wolność uzewnętrzniania, indywidualnie lub wspólnie z innymi, publicznie lub prywatnie, swej religii lub przekonań poprzez uprawianie kultu, nauczanie, praktykowanie i uczestniczenie w obrzędach,

- art. 51 ust. 1 KPPUE, zgodnie z którym postanowienia KPPUE mają zastosowanie do państw członkowskich wyłącznie w zakresie, w jakim stosują one prawo Unii. Szanują one prawa, przestrzegają zasad i popierają ich stosowanie zgodnie ze swymi odpowiednimi uprawnieniami i w poszanowaniu granic kompetencji Unii powierzonych jej w Traktatach.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Kwestia przewidzianej w projekcie modyfikacji znamion przestępstw przeciwko wolności sumienia i wyznania oraz zasad odpowiedzialności karnej w przypadku ich popełnienia należy do kompetencji państw członkowskich.

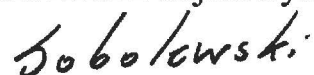
4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie – Kodeks karny nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 28 października 2022 r.

BAS-WAPEiM-2107/22

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. DS. 1120. 462. 2022 (2)

Data wpływu 2.11.2022

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy obywatelski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej: Mateusz Wagemann) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

W projekcie zaproponowano dodanie artykułu 27a¹ w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny² dalej: kk). Zgodnie z proponowanym przepisem „nie popełnia przestępstwa, kto wyraża przekonanie, ocenę lub opinię, związane z wyznawaną religią głoszoną przez kościół lub inny związek wyznaniowy o uregulowanej sytuacji prawnej, jeżeli nie stanowi to czynu zabronionego przeciwko wolności sumienia i wyznania lub publicznego nawoływania do popełnienia przestępstwa lub pochwały jego popełnienia.”

Ponadto w projekcie przewidziano zmianę artykułów 195 i 196 kk³.

Artykuł 195 kk przewiduje karalność czynu polegającego na przeszkadzaniu publicznemu wykonywaniu aktu religijnego kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej oraz przeszkadzaniu pogrzebowi, uroczystościom lub obrzędom żałobnym. Zmiana polega na wyeliminowaniu znamienia złośliwego charakteru zachowania sprawcy.

Zmiana artykułu 196 kk polega na uszczegółowieniu znamion obrazy uczuć religijnych. Karze grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 będzie podlegała osoba publicznie wyszydzająca kościół lub inny związek wyznaniowy o uregulowanej sytuacji prawnej, jego dogmaty lub obrzędy albo publicznie znieważająca przedmiot czci religijnej lub miejsce przeznaczone do publicznego wykonywania obrzędów religijnych.

¹ W rozdziale III kk: Wyłączenie odpowiedzialności karnej.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, ze zmianami.

³ W rozdziale XXIII kk: Przestępstwa przeciwko wolności.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo UE.**

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

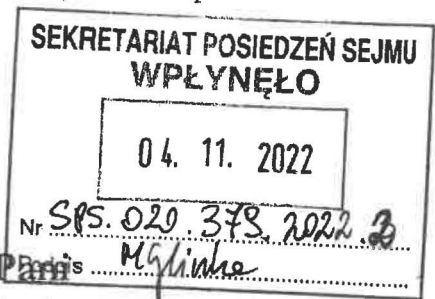
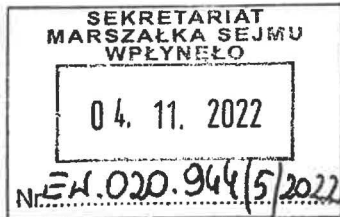
Akceptował:
Dyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski

Szczecin, dn. 4 listopada 2022 r.

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej
„W obronie chrześcijan”
na rzecz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny
ul. Gabriela Narutowicza 6/U1
70-231 Szczecin

Szanowna Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu RP

Szanowna Pani Marszałek!

W odpowiedzi na pismo z dn. 18 października 2022 r. na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 2120) informuję, że:

- 1) wyznaczonym przedstawicielem reprezentującym Komitet Inicjatywy Ustawodawczej „W obronie chrześcijan” na rzecz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny w pracach nad projektem ustawy jest Mateusz Wagemann (PESEL _____, tel. _____)
- 2) osobą uprawnioną do zastępowania przedstawiciela wskazanego w pkt 1 jest Marcin Warchoń (PESEL _____)

z pozdrowieniem
Mateusz Wagemann